

Indokolás a képviselő-testület új szervezeti és működési szabályzatához

Általános indokolás

A képviselő-testület a működésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzatról szóló rendeletében (a továbbiakban: SZMSZ) határozza meg. Fontos egy olyan SZMSZ megalkotása, amely kellően konkrét, jól szolgálja a jogszerű működést, vita esetén kellő támpontot is nyújt a képviselők, tisztségviselők számára. Egy jó SZMSZ támogató rendszert alkot a képviselői és a polgármesteri munkához.

Az önkormányzati SZMSZ jogszabály, megalkotása során az alábbiakat szükséges szem előtt tartani:

- Egyes tárgykörök szabályozása az Mötv. alapján kötelező.
- Egyes tárgykörök szabályozására az Mötv. ad felhatalmazást. Ezekről nem kötelező rendelkezni az SZMSZ-ben.
- Szabályozható továbbá minden más helyi társadalmi viszony, illetve az önkormányzati működést érintő kérdés, amelyet jogszabály nem szabályoz, de ebben az esetben is elsőrendű szempont, hogy a rendelkezés ne legyen ellentétes más jogszabályokkal.

Kötelező tárgykörök:

- az önkormányzat hivatalos megnevezése, székhelye;
- a képviselő-testület átruházott hatásköreinek felsorolása;
- a képviselő-testület üléseinek összehívása, vezetése, a tanácskozás rendje;
- az önkormányzati képviselőkre vonatkozó magatartási szabályok, az ülés rendjének fenntartása és az annak érdekében hozható intézkedések;
- a nyilvánosság biztosítása: e körben szabályozni kell a meghívó közzétételének módját, annak esetleges szabályozását, hogy mely személyek, szervezetek, személyek kapnak meghívást a képviselő-testület ülésére;
- a döntéshozatali eljárás, a szavazás módja: e tekintetben például azt szabályozhatja a testület, hogy a vita mikor zárható le, a szavazás milyen módon történik, hogyan kell megállapítani a szavazás eredményét;
- a rendeletalkotás és határozathozatal: e körben szabályozandó, hogy milyen formában lehet rendelettervezeteket, határozati javaslatokat előterjeszteni, azokat mennyi idővel a testületi ülés előtt kell benyújtani, illetve mennyi időn belül kell megtárgyalni. A rendeletalkotás vagy határozathozatal képviselői kezdeményezésének, valamint a rendelet kihirdetésének módját is az SZMSZ-ben kell szabályozni;
- a képviselő-testület ülésének jegyzőkönyve;
- a közmeghallgatás: az Mötv. alapján a képviselő-testület évente legalább egyszer előre meghirdetett közmeghallgatást tart. E tekintetben az SZMSZ-ben rendelkezni lehet például évente többszöri közmeghallgatás tartásáról, a közmeghallgatás meghirdetésének módjáról, a közmeghallgatás megtartásának, levezetésének rendjéről;

- az önkormányzat szervei, azok jogállása, feladatai;
- a jegyzőnek a jogszabálysértő döntések, működés jelzésére irányuló kötelezettsége;
- a képviselő-testületi bizottságok száma megnevezése, tagjainak száma, a bizottságok feladat- és hatásköre, működésük alapvető szabályai.

Az alábbi kérdésekről szintén ildomos rendelkezni az SZMSZ-ben, illetve az Mötv. egyes kérdésekben lehetővé teszi, hogy a helyi sajtóosságok alapján – a törvény keretei közt – további szabályokat állapítson meg a képviselő-testület:

- Mely önszerveződő közösségek képviselőit illeti meg tevékenységi körükben tanácskozási jog a képviselő-testületi és a bizottsági üléseken, továbbá a testület jogosult létrehozni különféle, a lakosság és az egyesületek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgáló fórumokat (pl. várospolitikai fórum, városrész-tanácskozás, falugyűlés).
- A kötelezettségeit megszegő önkormányzati képviselő tiszteletdíja, természetbeni juttatása csökkentésének, megvonásának feltételei, módja. E szabályozás hiányában szankciók nem alkalmazhatók.
- Ha a képviselő-testület a kötelező évi hatnál több ülés tartását kívánja kötelezővé tenni magára nézve, ezt az SZMSZ-ben teheti meg.
- Az Mötv.-ben meghatározottakon túl a képviselő-testület által kiemelten fontosnak tartott, minősített többséget igénylő további ügyek.
- Azok az ügyek, amelyekkel kapcsolatos előterjesztéseket bizottsági benyújtáshoz köti, illetve meghatározhat olyan ügyeket, amelyek előterjesztéséhez bizottsági állásfoglalás beszerzése is szükséges.
- Olyan ügyekben, amelyekben a polgármester döntést hozhat, ha határozatképtelenség vagy határozathozatal hiánya miatt két egymást követő alkalommal nem születik testületi döntés,
- Olyan – a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe tartozó – ügyek is, amelyekben a polgármester jogosult - a képviselő-testület utólagos tájékoztatása mellett - a két ülés közötti időszakban döntést hozni.
- Olyan ügyek, amelyekben – az Mötv.-ben foglaltakon túl – minden esetben név szerinti szavazás tartandó.
- A képviselő-testület érdemi tevékenységének elősegítése érdekében a napirendi pontok tárgyalására fordítható időkeret, a kérdések/hozzászólások maximális időtartama, az ismételt hozzászólás korlátozása.

Tekintettel arra, hogy a képviselő-testület az SZMSZ-ét eredeti jogalkotói jogkörben alkotja meg, jogosult szabályozni e rendeletében bármilyen helyi társadalmi viszonyt, amelyet más jogszabály nem szabályoz, és a képviselő-testület szervezetét és működését érinti.

A tervezet szerint a rendelet a terjedelme miatt fejezetekre és alcímekre tagolódik.

Részletes indokolás

Preambulum

Bevezető rész helyett a 2025. január 1-je után előkészített jogszabályok esetén szükséges a szabályozási célt is tartalmazó preambulum, de az már 2024. július 1-jétől is alkalmazható. A 2025. január 1. napját megelőzően kihirdetett rendeletek bevezető részeit nem lehetséges preambulummal felváltani, azaz az önkormányzati rendelet preambulummal történő kiegészítés céljából nem módosítható.

Az SZMSZ preambulumban felhatalmazó rendelkezésként az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését (eredeti jogalkotói hatáskör), az önkormányzat feladatköréiként az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontjának, továbbá az Mötv. 53. § (1) bekezdésének a rendelkezését kell feltüntetni.

I. fejezet

Általános rendelkezések

Az általános rendelkezések között kell meghatározni az önkormányzat hivatalos megnevezését és székhelyét (pontos címmel), működési területének megnevezését. Amennyiben az önkormányzat hivattal rendelkezik, annak megnevezése és székhelyének feltüntetése is szükséges (Mötv. 84. § (2) bekezdés). Szokásosan itt kap helyet a képviselő-testület szerveinek megnevezése is.

Az általános rendelkezések között lehet meghatározni az önkormányzat jelképeit és/vagy logóját. Lehetőség van helyi ünnepek meghatározására is. Itt helyezhető el a hivatalos honlap megnevezése is. Az SZMSZ első fejezete tartalmazza mindezeket, kiegészülve a bélyegzőhasználat, a testvérvárosokkal és az értelmező rendelkezésekkel. Az önkormányzati telephelyek felsorolása azok törzskönyvi bejegyzése miatt szükséges.

II. fejezet – Az önkormányzat feladat- és hatáskörei, azok gyakorlásának módja

Az Mötv. rögzíti, hogy az önkormányzati feladat- és hatásköröknek két alaptípusa van: a kötelező és az önként vállalt feladatok. A helyi önkormányzatnak törvény állapíthat meg kötelező feladat- és hatáskört. Az Mötv. lehetőséget biztosít a helyi önkormányzatnak, hogy önként vállalja (a képviselő-testület, vagy helyi népszavazás döntésével) bármely olyan helyi közügy (Mötv. 4. §) önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv hatáskörébe. A kötelező és önként vállalt feladatok felsorolását az SZMSZ-ben rögzíteni szükséges, a felsorolás mellékletben is elhelyezhető, azokat az 1. melléklet tartalmazza.

Az önkormányzati feladatok ellátását a képviselő-testület és szervei biztosítják. Önkormányzati döntést a képviselő-testület, a helyi népszavazás, a képviselő-testület felhatalmazása alapján a képviselő-testület bizottsága, a részönkormányzat testülete, a társulása, a polgármester, továbbá a jegyző hozhat. (Mötv. 41. § (3) bekezdés) A

képviselő-testület – az Mötv-ben meghatározott kivételekkel - hatásköreit a polgármesterre, a bizottságra, a részönkormányzat testületére, a jegyzőre, a társulására ruházhatja át. Terjedelmi okok miatt célszerű az átruházott hatásköröket az SZMSZ mellékletében feltüntetni, megjelölve a szervet is. A 2., a 3. és a 4. melléklet ezeket tartalmazza.

III. fejezet – A képviselő-testület munkaterve

A rendes (más megközelítés szerint soros) testületi ülések alapját továbbra is az éves munkaterv képezi.

IV. fejezet – A képviselő-testület működése

Ez a leghosszabb és legkomplexebb fejezet. az itt taglaltak adnak keretet az érdemi működésnek, vagyis az ülésezésnek és a döntéshozatalnak.

A dombóvári képviselő-testület ülésének típusai:

- a) az alakuló ülés,
- b) a rendes ülés,
- c) a rendkívüli ülés,
- d) az együttes ülés és
- e) a közmeghallgatás.

A képviselő-testület ülését a polgármester hívja össze és vezeti, akadályoztatása esetén a hatáskörét az alpolgármester, több alpolgármester esetén a polgármester által kijelölt alpolgármester gyakorolja. A polgármesteri és az alpolgármesteri tisztség egyidejű betöltetlensége, a tartós akadályoztatásuk esetére az SZMSZ rendelkezik a képviselő-testület összehívásának, vezetésének a módjáról (Mötv. 45. §). Meg kell jelölni, hogy mely személy (pl. a korelnök vagy valamely bizottság elnöke) hívhatja össze és vezetheti a képviselő-testület ülését. Mindenképpen azt kell szem előtt tartani, hogy a képviselő-testület folyamatos működése biztosítva legyen, ezért ajánlott a korelnök végső összehívóként való megjelölése, ugyanis adódhatnak olyan esetek is, amikor a bizottság elnöke is akadályoztatva van.

Lehetőség van a székhelyen kívüli ülésezésre is, azonban az ülés helyszínének meghatározását oly módon kell térben szabályozni, hogy az biztosíthassa a képviselő-testületi működés nyilvánosságát, azaz a választópolgár számára az ülés helyszíne jelentősebb megterhelés nélkül is elérhető legyen. (Köf.5036/2012/6.)

Jelentőségére tekintettel külön érdemes rendelkezni a képviselő-testület alakuló üléséről. Az alakuló ülést az Mötv. 43. § (2) bekezdése értelmében a polgármester hívja össze és vezeti.

Indokolt szabályozni, hogy az általános rendtől eltérően milyen esetekben tartható rendkívüli ülés, rögzíteni lehet annak eljárási rendjét. A rendkívüli ülés összehívásának célja olyan halaszthatatlan ügynek a megtárgyalása, amelyben való döntés nem várhat

a következő rendes ülés időpontjáig. Az Mötv. 44. §-a alapján kötelező az ülést összehívni a települési képviselők egynegyedének, a képviselő-testület bizottságának, valamint a kormányhivatal vezetőjének (a főispánnak) a testületi ülés összehívásának indokát tartalmazó indítványára. E rendelkezésekből fakadóan tehát a polgármesternek az ülést legkésőbb a kezdeményezéstől számított tizenöt napon belül össze kell hívnia a testületi ülés indokának, időpontjának, helyszínének és napirendjének meghatározásával.

Az ülések előkészítésével összefüggésben kell meghatározni a testületi ülésre meghívandók körét. Külön indokolt feltüntetni azon személyeket, akiket minden testületi ülésre kötelező meghívni valamely jogszabályhely alapján (pl. jegyző), illetve az ülést összehívó döntése szerint egy adott napirend kapcsán.

A zárt ülésen a képviselő-testület tagjai, a nem a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármester és a jegyző, aljegyző, aljegyző, továbbá meghívása esetén a polgármesteri hivatal vagy a közös önkormányzati hivatal ügyintézője, az érintett és a szakértő vesz részt. A nemzetiségi önkormányzat elnöke kizárólag az általa képviselt nemzetiséget érintő ügy napirendi tárgyalásakor vehet részt a zárt ülésen.

A határozatképesség feltételeit a törvény rögzíti, az SZMSZ ezt egészítheti ki azzal, miszerint mi a teendő, ha a testületi tagok nincsenek jelen a kellő számban, illetve az ülés közben következik ez be.

A képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatában határozza meg, mely önszerveződő közösségek képviselőit illeti meg tevékenységi körükben tanácskozási jog a képviselő-testület és bizottsága ülésein. Dombóváron ebben a Civil Tanács, illetve a Sporttanács elnökének szerepe a meghatározó.

Az SZMSZ-ben indokolt meghatározni az előterjesztések előkészítésének rendjét, tartalmi és formai követelményeit (5. melléklet). Az „előterjesztés” fogalmat akkor célszerű használni, ha az adott kérdésben a képviselő-testület döntése szükséges. Az előterjesztés egyrészt az előzmények ismertetéséből, a döntéshez szükséges információk megadásából, másrészt a döntési javaslatból (rendelettervezet vagy határozati javaslat) áll.

A tanácskozással, illetve vitával kapcsolatban indokolt meghatározni annak menetét: pl. az előterjesztő tehet-e szóbeli kiegészítést; a tanácskozási joggal részt vevők mikor, hány percig szólhatnak hozzá a vitához; a képviselők hozzászólásának van-e időkorlátja; hány alkalommal szólhat a napirendhez egy képviselő; a módosító javaslatokat meddig lehet benyújtani; a kérdések, vélemények, módosító javaslatok elhangzásának van-e sorrendje; a napirend végén az előterjesztő válaszolhat-e a felmerült kérdésekre; szót kell adni a jegyzőnek, amennyiben a törvényességgel kapcsolatban észrevétele van; a szavazás lezárását követően van-e, ha igen milyen eljárási rendben helye újabb megszólalásnak.

A polgármester ülésvezetésre vonatkozó jogosítványairól, valamint a tanácskozás rendjéről szintén fontos rendelkeznie az SZMSZ-nek. Ennél a résznél azt kell meghatározni, hogy milyen sorrendben kell szót adni, milyen időtartamúak lehetnek a hozzászólások, milyen esetekben nyílik lehetőség viszontreagálásra, mely esetekben van lehetőség a szó megvonására, a tanácskozási joggal résztvevők mikor fejthetik kivéleményüket, mikor és hogyan lehet lezárni a vitát. A tanácskozás vezetéséhez tartozik, hogy annak rendje fennmaradjon, helyt adva az érdemi vitának, releváns észrevételeknek, véleményeknek, kerülve a fölösleges, témához nem tartozó hozzászólásokat. A testületi ülés gördülékenységének elősegítésére, a testületi ülésen esetlegesen kialakuló „obstrukció” megakadályozására az Mötv. (53. § (2) bekezdés) rögzíti azt a lehetőséget, hogy a testület az SZMSZ-ben meghatározhassa a tárgyalásra fordítható, napirendenkénti időkeretet, a kérdések és hozzászólások maximális időtartamát, valamint az ismételt hozzászólások, indítványozási lehetőség korlátozhatóságát.

Az SZMSZ-ben ajánlott meghatározni a tanácskozás rendjének biztosításával kapcsolatos rendelkezéseket. Tekintettel arra, hogy a polgármester vezeti a képviselő-testület ülését, a tanácskozás rendjének a fenntartása is az ő feladata. Teendői – így számára a SZMSZ-ben biztosított jogosítványok is – kétirányúak lehetnek. Egyrészt a testületi ülésen meghívóval résztvevők (képviselek, tanácskozási joggal résztvevők, más meghívottak), másrészt az ülésen megjelent választópolgárok (hallgatóság) – az ülés rendjét zavaró – magatartásához kapcsolódhatnak. A polgármester az alábbi jogosítványokkal rendelkezhet:

- figyelmeztetheti azt a hozzászólót, akinek a tanácskozáshoz nem illő, másokat sértő a megfogalmazása;
- rendreutasíthatja azt, aki a képviselő-testülethez méltatlan magatartást tanúsít;
- a „széksértés” megállapítását kezdeményezheti.

Noha az Mötv. erre vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, az SZMSZ-ben szabályozni lehet a tartózkodás kérdését is. A nyílt szavazás számítógép (szavazógép) segítségével is lebonyolítható. Indokolt kitérni a titkos és a név szerint szavazás módjára is. Az ügyrendi jellegű felvetésekkel is érdemes foglalkozni, ahogy az ülés közbeni szünettel is.

Kardinális kérdés a döntéshozatali eljárásból való kizárás is (személyes érintettség). A kizárás szabályozásánál fontos, hogy a közeli hozzátartozó fogalmán a Ptk. szerinti közeli hozzátartozót kell érteni. A személyes érintettség bejelentési kötelezettségének elmulasztása jogkövetkezményeiről szintén rendelkezni kell.

A képviselő-testület esetében alapvető elvárás, hogy működése törvényes, döntései jogszerűek legyenek, illetve, hogy ezt a tényt dokumentálni lehessen. Ennek érdekében fontos, hogy a testületi ülésekről jegyzőkönyv készüljön. Minderre tekintettel a hatályos önkormányzati törvény is kötelezővé teszi a képviselő-testületi ülésről történő jegyzőkönyv elkészítését, és meghatározza annak minimális tartalmi és formai kritériumait, amelynek összeállítását az Mötv. is a jegyző kötelezettségévé teszi (Mötv.

52. § (1) bek.). A jegyzőkönyv közokirat (Mötv. 52, § (2) bek.), amely teljes bizonyító erővel bizonyítja a benne foglalt intézkedést és döntéseket.

V. fejezet – A képviselő-testület döntései

A képviselő- testület határozata lehet egyedi és normatív határozat (Mötv. 1. § 3. pont). Az egyedi határozatok a képviselő-testület egy konkrét, egyedi ügyre vonatkozó döntései (szerződéskötés, személyi kérdések). A jogalkotási törvény (Jat.) 23. § (2) bekezdése alapján a helyi önkormányzat képviselő-testülete normatív határozatban szabályozhatja a saját és az általa irányított szervek tevékenységét és cselekvési programját, valamint az általa irányított szervek szervezetét és működését (általános előírások). A normatív határozat a Jat. alapján közjogi szervezetszabályozó eszköznek minősül, közzétételére, helyesbítésére az önkormányzati rendelettel megegyező szabályok vonatkoznak. A határozatok általánosan kötelező jellegű magatartási szabályokat nem tartalmazhatnak.

A határozatokra vonatkozóan indokolt rendelkezni arról, hogy mely kérdésekről dönt a testület számozott határozat nélkül, de jegyzőkönyvi rögzítéssel (napirend elfogadása, ügyrendi kérdések, képviselői kérdésekre, interpellációkra adott válaszok, név szerinti szavazás elrendelése stb). Fontos megjelölni a számozott határozatok formai és tartalmi kritériumait (felelős, határidő megjelölése).

A rendeletek megalkotására vonatkozó eljárási szabályokat az SZMSZ-ben kell szabályozni: a tervezet elkészítésére, a rendelet megalkotására és hatályosulásának vizsgálatára vonatkozóan.

A zárt ülésen hozott képviselő-testületi döntés is nyilvános.

VI. fejezet – A közmeghallgatás, a vállalkozói fórum, a lakossági fórum, együttműködés a lakosság önszerveződő közösségeivel

A közmeghallgatás a képviselő-testület működésének sajátos formája, speciális testületi ülés. Az Mötv. rendelkezései szerint a közmeghallgatást évente legalább egyszer, előre meghirdetett időpontban kell tartani. Ezen ülés célja, hogy a lakosság és a helyi önszerveződő közösségek kérdéseket és javaslatokat fogalmazzanak meg a képviselő-testület és szervei számára. A közmeghallgatáson általában döntések nem születnek, viszont az ott elhangzott kérdéseket jegyzőkönyvbe kell rögzíteni. A feltett kérdések megválaszolására vagy azonnal sor kerül, vagy – amennyiben erre nincs lehetőség, úgy – a törvény rendelkezése szerint 15 napon belül kell rá választ adni. A közmeghallgatás jogintézményét a jogalkotó – a veszélyhelyzeti szabályozás átültetésével – 2024. január 1-jei hatállyal úgy módosította, hogy a helyi lakosság, valamint a helyben érdekelt szervezetek képviselőinek személyes megjelenése nélkül - a különböző helyszínen jelen lévők között, egy időben, valós idejű kommunikációt lehetővé tévő, kép és hang egyidejű továbbítására alkalmas elektronikus hírközlő eszköz útján - is megtartható legyen. Az online forma alkalmazása esetén sem mellőzhető a helyi önkormányzati képviselők személyes megjelenése, tehát az

önkormányzati képviselőknek egy időben, térben is egy helyen szükséges jelen lenniük Újdonságként említhető a közmeghallgatás vonatkozásában, hogy annak megrendezése előtt módot szükséges teremteni az érdeklődőknek az előzetes és írásbeli kérdésfeltevésre, javaslatok megfogalmazására, amelyekre érvényesek a válaszadási kötelezettségre előírtak.

A képviselő-testület meghatározza azoknak a fórumoknak a rendjét (község-, várospolitikai fórum, városrész tanácskozás, falugyűlés stb.), amelyek a lakosság, a társadalmi szervezetek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgálják. Ezek állásfoglalásáról és az ott felmerült kisebbségi véleményekről tájékoztatni kell a képviselő-testületet (Mötv. 53. § (3) bekezdés). E fórumok funkcióját tekintve hasonlóak a közmeghallgatáshoz, azzal az eltéréssel, hogy gyakoriságát nem a törvény állapítja meg, és alapvető rendeltetése nem az általános tájékoztatás, hanem általában egy adott tevékenységhez vagy egy adott területhez kapcsolódik.

VII. fejezet – A települési képviselő jogai és kötelezettségei

Az önkormányzati képviselőt illetően a képviselő-testületi ülésen történő részvételt lehet a legfontosabb képviselői jogosultságnak tekinteni. A képviselő-testületi ülésen való részvétel lehetőség (de egyben kötelezettség is) a képviselő számára, hogy a választói érdekeit képviselhesse. A képviselő-testületi ülésen történő részvétel kötelezettségként történő nevesítése azt is jelenti, hogy megszegése törvényi keretek között szankcionálható.

Az SZMSZ-ben meghatározottak alapján az Mötv-ben meghatározott kötelezettségeit megszegő önkormányzati képviselő megállapított tiszteletdíját, természetbeni juttatását a képviselő-testület legfeljebb tizenkét havi időtartamra csökkentheti, megvonhatja. Ismételt kötelezettségszegés esetén a csökkentés vagy a megvonás újra megállapítható. (Mötv. 33.§)

A képviselői jogosítványok között lehet nevesíteni a kérdezés és interpelláció jogát. Az interpelláció olyan felszólalás, melynek tárgya szoros kapcsolatban kell, hogy álljon az önkormányzat hatáskörének ellátásával, illetőleg annak valamely – az önkormányzat irányítása alá tartozó – szervezet hatáskörébe kell tartoznia. Az interpellációra adott válasz elfogadásáról az interpelláló nyilatkozik.

Az SZMSZ rögzítheti a települési képviselő kötelezettségeit is. Pl.: a képviselő köteles tevékenyen részt venni a képviselő-testület munkájában; köteles olyan magatartást tanúsítani, amely méltóvá teszi a közéleti tevékenységre, a választók bizalmára; köteles felkérés alapján részt venni a testületi ülések előkészítésében, valamint a különböző vizsgálatokban; köteles írásban vagy szóban bejelenteni, ha a képviselő-testület vagy a bizottságának ülésén vagy egyéb megbízatásának teljesítésében akadályoztatva van; köteles bejelenteni személyes érintettségét a döntéshozatalnál.

A kötelezettségeit megszegő képviselő szankcionálható, ezt az önkormányzati SZMSZ tartalmazhatja. A képviselői kötelezettségszegés nem azonos a „széksértés” intézményével. Aki széksértést követ el, az bírságot, de nem tiltható el a képviselő-testület munkájában való részvételtől, mert ez csorbítaná a képviselői jogait, és végső soron csorbítaná a választópolgárokat megillető alaptörvényi jogokat is. Ezért nem jogszerű az az SZMSZ-szabályozás, amely szerint a széksértést elkövető képviselő nem vehet részt a képviselő-testület munkájában mindaddig, amíg meg nem fizeti a rá kiszabott bírságot.

VIII. fejezet – A képviselő-testület bizottságai

A képviselő-testület előkészítő, véleményező, összehangoló, szervező és ellenőrző, továbbá döntési hatáskörökkel bizottságokat hozhat létre működésének megkönnyítése érdekében. Az Mötv. 57. § (1) bekezdése kimondja, hogy a képviselő-testület SZMSZ-ében határozza meg bizottságait, a bizottságok tagjainak számát, a bizottságok feladat-és hatáskörét, működésük alapvető szabályait. Egyes nem állandó feladatok ellátására a képviselő-testület ideiglenes bizottságokat is létrehozhat.

Az egyes bizottságok személyi összetételénél az Mötv. nem támaszt szigorú kritériumokat. Korlátozó rendelkezés, hogy a bizottság elnökét és az elnökkel együtt számított tagjainak több mint a felét az önkormányzati képviselők közül kell választani. Nem lehet a bizottság elnöke vagy a tagja a polgármester, alpolgármester.

A polgármester számára biztosítani kell, hogy a bizottság tevékenységét figyelemmel kísérje, ezért a törvény alapján indítványozhatja a bizottság ülésének összehívását, továbbá felfüggesztheti a bizottság döntésének a végrehajtását, ha az ellentétes a képviselő-testület határozatával vagy az önkormányzat érdekeit sérti. A felfüggesztett döntésről a testület a következő ülésén határoz (Mötv. 61. § (2) bekezdés).

IX. fejezet – A civil tanácsnok

Az Mötv. 34. §-a értelmében a képviselő-testület a polgármesternek vagy bármely önkormányzati képviselőnek a javaslatára az önkormányzati képviselők közül tanácsnokokat választhat. A tanácsnok felügyeli a képviselő-testület által meghatározott önkormányzati feladatkörök ellátását.

Már több ciklus óta a civil szervezetekkel kapcsolatos önkormányzati feladatok felügyeletére van létrehozva tanácsnoki funkció Dombóváron, más feladatra nincs.

X. fejezet – A polgármester és az alpolgármester

A polgármester számos olyan hatáskörrel, jogosítvánnyal rendelkezik, melyek folyamatos gyakorlása a helyi önkormányzat zavartalan, zökkenőmentes működésének elengedhetetlen feltétele. A polgármester tagja a képviselő-testületnek, a képviselő-testület határozatképessége, döntéshozatala, működése szempontjából települési képviselőnek tekintendő (Mötv. 66. §). A képviselő-testület elnöke a polgármester,

összehívja és vezeti a képviselő-testület ülését, valamint képviseli a képviselő-testületet (Mötv. 65. §).

A polgármester tisztségét főállásban vagy társadalmi megbízatásban látja el. Főállású a polgármester, ha főállású polgármesterként választották meg. Ennek megfelelően azt, hogy a polgármestert főállásúként, vagy társadalmi megbízatásúként választották meg az SZMSZ-ben rögzíteni kell.

Az Mötv. 67. § (1) bekezdése alapján a polgármester:

- a képviselő-testület döntései szerint és saját hatáskörében irányítja a polgármesteri hivatalt, a közös önkormányzati hivatalt;
- a jegyző javaslatainak figyelembevételével meghatározza a polgármester hivatalnak, a közös önkormányzati hivatalnak feladatait az önkormányzat munkájának a szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában;
- dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben, hatósági hatáskörökben, egyes hatásköreinek gyakorlását átruházhatja az alpolgármesterre, a jegyzőre, a polgármesteri hivatal, a közös önkormányzati hivatal ügyintézőjére;
- a jegyző javaslatára előterjesztést nyújt be a képviselő-testületnek a hivatal belső szervezeti tagozódásának, létszámának, munkarendjének, valamint ügyfélfogadási rendjének meghatározására;
- a hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét;
- gyakorolja a munkáltatói jogokat a jegyző tekintetében;
- gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az alpolgármester és az önkormányzati intézményvezetők tekintetében.

A polgármester továbbá:

- biztosítja az önkormányzat demokratikus működését, széles körű nyilvánosságát,
- segíti a települési képviselők, bizottságok munkáját,
- együttműködik a társadalmi szervezetekkel, különösen a lakosság önszerveződő közösségeivel,
- az általa meghatározott körben egyetértése szükséges a jegyző hatáskörébe tartozó, az Mötv. 81. § (4) bekezdésében meghatározott személyek kinevezéséhez, bérezéséhez, vezetői kinevezéséhez, felmentéséhez és jutalmazásához,
- gyakorolja az irányító szervnek címzett, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. tv. (Áht.) 9. §-ában meghatározott irányítási hatásköröket az önkormányzati költségvetési szerv tekintetében (Áht. 9/A. §).

Meg kell határozni azokat az ügyeket, amelyekben döntést hozhat akkor, ha a képviselő-testület, határozatképtelenség vagy határozathozatal hiánya miatt – ugyanazon ügyre vonatkozóan két egymást követő alkalommal – nem hozott döntést. A döntésről a képviselő-testületet a következő ülésen tájékoztatni köteles (Mötv. 68. § (2) bekezdés). Meg kell határozni azokat az ügyeket is, amelyekről a képviselő-testület utólagos tájékoztatása mellett dönthet a két ülés közötti időszakban felmerülő,

halaszthatatlan esetekben (Mötv. 68. § (3) bekezdés). Az ügycsoportok meghatározásánál figyelembe kell venni a testület át nem ruházható hatásköreit.

A polgármestert megillető jogosítványok közül kiemelendő az ún. vétójog, amely szerint amennyiben képviselő-testület döntését az önkormányzat érdekeit sértőnek tartja, ugyanazon ügyben egy alkalommal, az önfeloszlatásról, valamint a polgármester sorozatos törvénysértő tevékenysége, mulasztása miatt a képviselő-testület által bíróságra benyújtandó keresetről szóló döntés kivételével kezdeményezheti az ismételt tárgyalást. A polgármesteri kezdeményezés a döntés végrehajtására nézve halasztó hatályú. A polgármesteri vétó után a testület csak minősített többséggel dönthet a kifogásolt ügyben (Mötv. 68. § (1), 70. § (1) bekezdés).

A polgármesterre vonatkozó § lefedi azokat a mozzanatokat, amelyeket az Mötv. a testület belátására bíz.

Az alpolgármester nem lehet önkormányzati hatáskörök címzettje, illet sem a képviselő-testület, sem a polgármester nem ruházhat rá. Az alpolgármester(ek) feladatának meghatározása és az általános helyettesítésre jogosult alpolgármester nevesítése a polgármester hatásköre (Mötv. 74. § (2) bekezdés) Az alpolgármester tevékenységét a polgármester irányításával végzi, ezért a képviselő- testületnek nincs törvényi felhatalmazása arra, hogy az alpolgármester számára feladatokat állapítson meg. 2010 óta lehetőség van arra is, hogy olyan személyt is megválaszthassanak alpolgármesternek, aki nem tagja a képviselő-testületnek. Ezzel a lehetőséggel csak akkor élhet a képviselő-testület, ha egy alpolgármestert választott a képviselő- testület tagjai közül is. „Kívülről” is csak a polgármester javaslatára választhat valakit alpolgármesterré minősített többséggel a képviselő-testület. Ezen alpolgármester jogállása sajátos. Tekintettel arra, hogy nem tagja a képviselő-testületnek, így a polgármestert annak elnökeként nem helyettesítheti, de a testületi üléseken tanácskozási joggal részt vehet. Jogállására egyebekben a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármesterre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni (Mötv. 75. § (2) bekezdés). A választható alpolgármesterek számát, mint alapvető szervezeti kérdést az SZMSZ-ben kell szabályoznia a képviselő-testületnek. Az SZMSZ-ben rögzíteni kell továbbá, hogy az alpolgármesteri tisztséget főállásban vagy társadalmi megbízatásban töltik be.

Az alpolgármesteri tisztség kapcsán csak egy társadalmi megbízatású helyettes kötelező megválasztása szerepel az új SZMSZ tervezetében, külsős alpolgármester választása pedig lehetőségként.

XI. fejezet – A jegyző, az aljegyző és az Önkormányzati Hivatal

A jegyzői és az aljegyzői tisztség kapcsán az Mötv. tartalmaz szabályokat, az SZMSZ ezt egészíti ki röviden.

Az Mötv. 81. § (3) bekezdése alapján a jegyző:

- dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben;
- gyakorolja a munkáltatói jogokat a polgármesteri hivatal, a közös önkormányzati hivatal köztisztviselői és munkavállalói tekintetében, továbbá gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az aljegyző tekintetében;
- gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról;
- tanácskozási joggal vesz részt a képviselő-testület, a képviselő-testület bizottságának ülésén;
- jelzi a képviselő-testületnek, a képviselő-testület szervének és a polgármesternek, ha a döntésük, működésük jogszabálysértő;
- évente beszámol a képviselő-testületnek a hivatal tevékenységéről;
- döntésre előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyeket;
- dönt azokban a hatósági ügyekben, amelyeket a polgármester ad át;
- dönt a hatáskörébe utalt önkormányzati és önkormányzati hatósági ügyekben;
- a hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét.

A jegyzőt az aljegyző helyettesíti, ellátja a jegyző által meghatározott feladatokat. Az aljegyző nem a képviselő-testület szerve. Az Mötv. 82. §-a szerint a tízezer főnél kevesebb lakosú települések önkormányzatánál és a tízezer főnél kevesebb együttes lakosságú települések közös önkormányzati hivatalánál a polgármester - a jegyzőre vonatkozó szabályok szerint, a jegyző javaslatára - kinevezheti, más önkormányzatnál, közös önkormányzati hivatalnál kinevezi az aljegyzőt.

Az Mötv. 82. § (3) bekezdése szerint a jegyzői és az aljegyzői tisztség egyidejű betöltetlensége, illetve tartós akadályoztatásuk esetére – legfeljebb hat hónap időtartamra – az SZMSZ rendelkezik a jegyzői feladatok ellátásának módjáról. Önkormányzatunknál – legfeljebb hat hónapra – a jegyzői feladatokat az Önkormányzati Hivatal azon irodájának vezetője látja el, aki megfelel a jegyzőre vonatkozó alkalmazási és képesítési feltételeknek, több ilyen vezető esetén a jegyzői feladatokat ellátó személyt a polgármester jelöli ki.

Az Mötv. 67. § a) pontja szerint a polgármester a képviselő-testület döntései szerint és saját hatáskörében irányítja a polgármesteri hivaltal, a közös önkormányzati hivaltal, a 81. § (1) bekezdése alapján a jegyző pedig vezeti. A Dombóvári Közös Önkormányzati Hivatalról szintén egy lényegi szakasz szól, kitérve a jelentőséggel bíró elemekre.

XII. fejezet – A vagyonyilatkozat-tételre kötelesek vagyonyilatkozata, annak ellenőrzése és vizsgálata

Ki kell jelölni az SZMSZ-ben azt a bizottságot, amely

- a vagyonyilatkozatok vizsgálatát, nyilvántartását, ellenőrzését végzi (Mötv. 39. § (3) bekezdés, 57. § (2) bekezdés);
- az összeférhetetlenséggel kapcsolatos feladatokat látja el (Mötv. 37. § (1)-(2) bekezdés).

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény szerint vagyonyilatkozat tételére kötelesek vagyonyilatkozatának nyilvántartásnak és ellenőrzésének letéteményes változatlanul a Pénzügyi és Gazdasági Bizottság, az SZMSZ itt tér ki az ezt érintő aspektusokra.

XII. fejezet – Az összeférhetetlenséggel kapcsolatos feladatok ellátása

Az Mötv.-t kiegészítve itt vannak az összeférhetetlenséggel (illetve ezzel együtt a méltatlansággal) kapcsolatos regulák, az ezzel összefüggő feladatokat továbbra is a Humán Bizottság abszolválja szükség esetén.

XIV. fejezet – Az önkormányzat gazdasági alapjai

A helyi önkormányzat gazdálkodásának alapja az éves költségvetése. Ebből finanszírozza és látja el törvényben meghatározott kötelező, valamint a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait. E feladatok ellátásának forrásait és kiadásait a helyi önkormányzat költségvetési rendelete elkülönítetten tartalmazza. (Mötv. 111. § (2)-(3) bekezdés) Ebben a rendeleti egységben kap helyet önkormányzati vagyonrendeletre vonatkozó utalás, a költségvetéssel és a gazdálkodással kapcsolatos főbb normák, illetve a munkaprogram kifejtése, amely az Mötv. szerinti gazdasági programnak minősül.

XV. fejezet – A dombóvári nemzetiségi önkormányzatokkal kapcsolatos feladatok ellátása

A helyi önkormányzatok és a települési nemzetiségi önkormányzatok közötti viszonyrendszert a nemzetiségi törvény részletezi, de azon túlmenően is van némi szabályozási mozgástér. A kötelező együttműködéshez, illetve az azt meghaladó mozzanatokhoz kapcsolódó előírásokat foglalja magában ez a fejezet a kialakult gyakorlatnak és az eddigi döntéseknek megfelelően. A dombóvári nemzetiségi önkormányzatok részére biztosított, a velük kötött megállapodásban rögzített további működési feltételeket az SZMSZ 6. melléklete tartalmazza.

XVI. fejezet – Az önkormányzati társulások, az önkormányzat saját működtetésében ellátott feladatok

Röviden tartalmazza a szabályzat az önkormányzati társulásokkal kapcsolatos alapvető rendelkezéseket, és itt található utalás az önkormányzati működtetésű ingatlanokra is.

XVII. fejezet – A helyi népszavazás

Külön önkormányzati rendelet határozza meg, hogy hány választópolgár egyetértő aláírása esetén kell elrendelni helyi népszavazást, így az SZMSZ csak hivatkozik erre.

XVIII. fejezet – Záró rendelkezések

Itt kap helyet a korábbi SZMSZ hatályon kívül helyezése, illetve az új hatályba lépésének időpontja.